

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Comunicat. — Un pod peste Dunăre. — Către o nouă orientare în comerțul de bancă.

Dela „Solidaritatea”.

Comunicat.

Se aduce la cunoștința Onor. bănci membre, că taxele de plată față de asociație pe anul curent sunt următoarele:

1. Taxa fundamentală;
2. Taxa progresivă și
3. Taxa de conversiune.

Băneile noastre sunt rugate eu toată insistența să satisfacă cât mai neîntârziat acestor îndatoriri față de asociație.

Consiliul de administrație.

Noul pod peste Dunăre.

Un eveniment de o importanță deosebită pentru viața comercială și economică a țării noastre, s'a petrecut săptămânile trecute, când o număroasă delegațiune româno-jugoslavă a fixat pe teren amplasamentul în vederea construirii celui de al doilea pod peste Dunăre. Faptul se ridică peste gloata evenimentelor de toate zilele și el ne încredințează că în afară de disensiunile interne, pătimase și meschine, se mai pun din când în când pentru conducătorii statului nostru și probleme capitale pentru economia țării,

cari sunt menite să determine epoci distincte în dezvoltarea ei și cari nu apar decât la întorsături istorice, fără deci să le poată contempla decât anumite generații. Într'adevăr, dela inaugurarea primului nostru pod peste Dunăre făcut la Cernavoda pentru a lega Dobrogea cu restul țării, noua provincie românească obținută la pacea dela Berlin în 1878 în schimbul sudului Basarabiei, operațiune la care ne-a expus generozitatea rusească de totdeauna, nici un eveniment economic atât de important nu s'a mai înregistrat până acuma în istoria contemporană a României. Inseși cele două evenimente: fixarea podului viitor și inaugurarea celui dela Cernavoda, marchează două epoci, cari definesc două orientări politice și economice distincte în dezvoltarea statului român.

Podul dela Cernavoda este opera sintetizată a nemuritorului Rege Carol I. El concretiza tendințele civilizatorii pe cari le-a urmărit vechiul regat în mersul său ascendent dela sfârșitul veacului al nouăsprezecelea încoace pe de o parte, iar pe de altă parte și din punct de vedere economic și social, el marchează înstăpânirea vieții capitaliste peste ruralismul nostru vechi și deci ca o urmare, legarea provinciilor românești cu căi de comunicație rapide, cari să unească teritoriul național într'un tot organic, unitar și omogen, așa cum pretindeau nouile prefaceri cari, se anunțau și se impuneau tot mai accentuat în desfășurarea timpului. În plus se mai urmărea prin construirea podului menționat, legarea

țării cu portul Constanța, orașul care ne-a pus pe cale maritimă în legătură cu tot globul pământesc.

Pe atunci, așa se vedea desfășurarea evoluției în progresul economic și politic românesc. Drumul maritim spre apus ne era interceptat de balastul ce-l formau Bosnia și Herțegovina ca părți integrante din imperiul austro-ungar. Abia acum când șuvoiul provocat de războiul mondial ne-a deschis drum mai accesibil prin nordvestul Peninsulei balcanice se poate pune problema accesului nostru mai direct, la porturile Mării adriatice.

Era necesar deci atunci să ne deschidem cum putem, drumuri de expansiune. Deși ieșirea liberă la Marea mediterană a vapoarelor românești era într-o măsură oarecare împiedecată de Strâmtoarele Bosforului și ale Dardanelor, stăpânite de o țară care nu putea rămânea indiferentă la ascensiunea noastră, am fost totuși siliți să ne legăm de aceea ce aveam. În legătură cu această linie de navigație și cu prelungirea ei până la Alexandria în Egipt, Iaffa și Bayruth în Palestina și Siria, apoi în părțile vestice ale Europei, s'a pus în executare, crearea flotei noastre comerciale.

Așa ni s'a deschis comerțul mondial. La început produsele noastre exportabile erau numai cele provenite din agricultură. Încă cu vre-o optzeci de ani înainte de problema podului dobrogean cerealele românești își făcuseră drum în largul lumii. Podul dela Cernavoda a consolidat aceste binecuvântate începuturi, aducând noi sporuri în comerțul nostru internațional. Înceț, încet apoi, agriculturii i s'a adăugat petrolul prin deschiderea bogatelor zăcăminte din Valea Prahovei, lemnul prin crearea industriei noastre forestiere și apoi enormul export de vite, articol pe care tot agricultura l-a încurajat.

În toate aceste domenii de activitate eram pe atunci la început și manifestările noastre erau timide și sfoase. De aceea cu aceeași timiditate s'a caracterizat și punerea problemei pentru construirea primului pod românesc peste Dunăre. Forțele noastre tehnice, departe de a fi consacrate, erau abia în embrion. Am chemat astfel în ajutor, case și firme

străine. Rezultatul a fost că proiectele acestora nu ne-au satisfăcut. În acel moment critic pentru nevoile țării românești și caracteristic începuturilor noastre de viață modernă, se consfințește și capacitatea tehnică românească, prin faptul că construcția acestui mare pod, poate unicul la acea dată în Europa, se încredințează unui Român: inginerului Anghel Saligny. Astfel unul și același act definește întărirea economiei capitaliste în România pe cele două căi cari o caracterizează: tehnică și de comunicație.

Evenimentul caracterizează și pecețuește toată epoca de tranziție în formarea României întregite. În acest interval de timp în care România mică a avut o curbă de progres în toate domeniile, economia românească a finit să se aproprie cât mai mult de perfecționarea celei din Europa apuseană. Evenimentul concomitent, tot așa de important ca și podul de care ne ocupăm, a fost portul Constanța. Prin aceste puncte de trafic maritim și feroviar, multe milioane de tone de petrol, grâne, lemne și carne s'au împrăștiat în largul lumii, sporind zi cu zi renumele bogățiilor și al energiilor românești. Flota comercială de pasageri, ajunsese la un moment dat preferată față de a tuturor țărilor cu cari se încrucișa în drumul ei.

Tot grație podului dela Cernavoda, deci datorită liniei București-Constanța, s'a populat marea și întinsa stepă a Bărăganului. Înainte de 1900, străbaterea ei se putea face numai sub formă de caravană înarmată. Pe măsură însă ce s'au înmulțit trenurile, pe măsură ce acestea și-au mărit viteza, satele în Bărăgan s'au înmulțit văzând cu ochii, pusta s'a populat, s'a transformat, împănându-se zi de zi cu elementele caracteristice epocii determinată de instaurarea capitalismului. Astfel uriașa lucrare a podului dobrogean, de capitală importanță în dezvoltarea economică a regatului, a format un punct de răscruce istorică în dezvoltarea României. S'a resimțit ca o urmare a acestui fapt, toată activitatea care se concentrează sub noțiunea generală de economică.

Dar cu acestea rezultatele generale legate de opera care ne preocupă, nu s'au epuizat. Departe de a se opri la considerațiunile economice, epoca nouă

deschisă, a provocat și o complectă revoluție socială în populațiunea țării. Până atunci economia românească era în faza familiară. Se lucra mai mult pentru trebuințele proprii ale proprietarului. Dacă comerțul cu cereale începuse mai înainte, apoi el a fost totuși lovit în desvoltare prin neexistența marilor ramificații circulatorii. Astfel până după războiul dela 1877—78 viața socială românească se găsea într'un patriarhalism care era acelaș de cel puțin două secole. Cu deschiderea marilor căi de comunicație provocate de nevoia valorificării podului dela Cernavoda, s'a pus baza creditului în țară fără ca el să se poată încă numi românesc, s'au înființat case comerciale mari, s'au desvoltat orașele și s'a ajutat ruptura ruralismului, începând să se manifeste aparițiunile vieții burgheze. O perioadă în care legiuirea minieră era în fașe, în care codurile noastre urmau să fie stilizate, a produs apariția norocoșilor, o categorie care rezida între agricultorii, pomicultorii și viticultorii din zonele petrolifere. O bucată de teren pe care se găsea petrol, sau era în apropierea unor asemenea zăcăminte, era plătită cu prețuri fabuloase. Așa s'a creiat categoria oamenilor auziți din regiunile deluroase ale țării. Așa s'a început aceea epocă de înfăptuiri în domeniul economic, pe cari marii reformatori vrând să le legifereze în toată graba, s'a produs desechilibrul vieții care caracterizează fatal perioadele de trecere, dând ocazie marelui critici a lui Dobrogeanu Gherea, să se etaleze și motiveze în opera sa contemporană: „Neoiobăgia“, cu cazuri văzute și trăite. Și tot atunci a apărut mișcarea socialistă ca o consecință a îndrumării noastre sociale spre etapele vieții industriale.

Dar iată vremurile se schimbă și cu ele mai cu seamă, împrejurările politice. Progresul economic românesc determinat de marele eveniment al legării malurilor Dunării printr'un pod la Cernavoda, s'a desăvârșit acum cincisprezece ani prin unirea tuturor românilor. Am devenit o țară mare, cu populație număroasă și cu necesități de orice natură, mult amplificate. În scurt timp a trebuit să ne dăm seama că desvoltarea teritorială a țării a adus modificări profunde și în căile de expansiune comer-

cială-economică. Portul Constanța a rămas la Marea Neagră, necesitând pentru ruta Occidentului, ocolul întregii Peninsule balcanice. Ori viața comercială pretinde astăzi calcule extrem de precise, rafinate chiar. Un km. în plus de cale străbătută față de produsele străine de aceeaș categorie, este suficient element să determine o mărire a prețului pentruca să fim concurați cu eficacitate. Se impunea deci să ne căutăm o altă cale pentru accesul nostru comercial la tranzacțiunile internaționale, cu atât mai mult cu cât formele de concurență au ajuns la o diversitate nebănuită. Războiul a distrus vechile legături comerciale între state și le-a forțat la transformări radicale.

În aceste condițiuni a trebuit să ne scurțăm calea cu străinătatea. Numai astfel, scurțând drumurile către Occident, putem micșora cheltuielile de transport pentru marfa noastră oferită pieții străine. Care era deci calea de adoptat în asemenea împrejurări? Ea s'a impus în mod natural, am putea zice prin firea lucrurilor. Un tratat de alianță defensivă cu Jugoslavia ne-a ușurat eșirea la cealaltă mare care spăla odată pământurile ilirice: Marea adriatică. Astfel s'a hotărât să se construiască al doilea pod peste Dunăre menit să ne scoată drumurile de acces la comerțul internațional în coastele maritime ale Dalmației. În interval de cca trei decenii deci, țara românească pe lângă că s'a mărit considerabil așa cum pretindea de altfel configurația etnică a neamului și a făurit în acest an prin hotărârea construirii podului dunărean spre Jugoslavia, o fereastră prin care să privească direct spre Apus, după ce primul pod dunărean, nu ne permitea acest fapt, decât pe ruta ocolită a Orientului.

Ce însemnătate economică se degaje din această viitoare înfăptuire tehnică, credem de prisos a mai înregistra aci. Vom remarcă însă că dacă vechiul pod dela Cernavoda era capabil să franziteze toată bogăția noastră oferită străinătății pe cale de comerț, noul pod va sistematiza această operațiune, despărțind la un punct rațional și convenabil calea Orientului de a Occidentului. Am putea spune că în felul acesta se înfăptuiește nu numai o orientare definitivă a căilor noastre de comunicație, dar și o scurgere naturală a produselor noastre de export, concen-

traf fiind dela munte în spre câmpie și îndrumate apoi dela un punct prin ruta sistematizată și cea mai scurtă ce li se poate oferi. Astfel drumul spre Apus al exportului nostru, se scurtează cu un impozant număr de kilometri.

Dacă astfel se vede însemnătatea podului ce urmează a se construi, pe urme tot atât de romanice ca și cel dela Cernavoda, căci nu departe de amplasamentul fixat, răsar și acum din apă resturile vechi construcțiuni a lui Apollodor din Damasc, noi complectăm însemnătatea lui economică și cu unele considerațiuni de natură politică și națională. Inaugurăm o cale de legătură spre vechile teritorii cari au compus odată întregul imperiu roman. Fără vreo veleitate de a întinde hotarele țării noastre până în aceste străvechi urme de proprietate, ne vom exprima totuși bucuria și satisfacția că noua cale românească de comerț va determina la punctul ei teritorial final, o seamă de așezăminte comerciale cari ne vor purta fașionul național pe aceste meleaguri cu cari istoria ne leagă și ne înfrățește. Cu acestea vom putea determina și în Istro-Românii din depărtata peninsulă care făcea odată granița unui unitar imperiu și cu atât mai vărfos în Românii timoceni, un curent de redeșteptare a conștiinței naționale fapt care singur va peceflui energia românească. Astfel am păzi malurile celor două mări ce spală fărmlul oriental și apusean al Peninsulei balcanice cu grupuri de santinele naționale și ne vom putea mândri că după un mileniu, de svârcoliri geniul românesc a fost capabil să se afirme în măsura pe care o preconizăm.

În asemenea străduințe nobile, problema podului nou peste Dunăre capătă aspecte de epocă istorică distinctă, în tocmăi ca și construcția vechiului pod care se proiectează în apele bătrânului Danubiu. Nu ne rămâne decât să ne exprimăm speranța că dezideratele văzute de noi în legătură cu podul româno-ju-

goslav, se vor transforma în scurtă vreme în realități, iar într'un moment nu tocmăi depărtat vom comenta faptul la înălțimea rezultatelor pe cari le-am recoltat. Așa vedem noi o nouă epocă în dezvoltarea economică românească, acum când se pune al doilea pod românesc peste apele Dunării.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Către o nouă orientare în comerțul de bancă.

Prin felul cum s'a înțeles să se legifereze apărarea avutului debitorilor (legea concordatului preventiv, legea asanării datorțiilor agricole și legea suspendării execuțiilor silite), firmele și mai ales societățile comerciale, mândre de trecutul și renumele lor, cari și azi se încăpăținează să păstreze aceleași linii de conduită în activitatea lor, au ajuns în impas și luptă cu dificultăți din ce în ce mai numeroase și de neînvinș. Neliniștea și neîncrederea mărite de pe urma acestei legiferări imprudente, au făcut să dispară creditul. Afacerile ce bruma se mai încheie, se realizează numai pe cale de numerar sau troc, schimb în natură. În comerțul de bancă situația e și mai grea. Acesta a ajuns la un punct mort și trăește numai în speranța unor timpuri mai bune, unor împrejurări mai puțin vitrege.

În 1928 guvernânții au fost preocupați de legiferarea comerțului de bancă. Ideea a fost atunci abandonată, ca să fie reluată în anul acesta, când s'a alcătuit un nou anteproiect de lege. Aceasta față de cel din 1928 se prezintă cu mult mai simplificat și mai inteligent alcătuit, deși în multe părți e confuz și incomplet, cum de exemplu e partea care privesc firmele individuale sau în nume colectiv: casele de schimb și de bancă. Aproape tot textul e consacrat depunerilor spre fructificare, intenția autorului fiind să ia maximum de măsuri de asigurare a acestor depozite. Astfel conceput, noul anteproiect în afară că nu ni se mai pare oportun, dar în bună parte e și illogic și în contradicție cu realitatea. Autorul ni se pare că a pornit dela o premiză falșă. Majoritatea băncilor au fost bine administrate și vna, că azi acestea nu pot plăti normal depunerile spre fructificare, o poartă Statul, caer

deși cunoaște foarte bine adevărata funcție și rost al băncilor, a lăsat și lasă încă institutele de credit să lupte cu dificultăți create, de cele trei faimoase legi, amintite mai sus.

Dar să lăsăm și acest nou anteproiect de lege, pe care să ne servească cu un alt regim bancar și să revenim la situația actuală a băncilor.

Evident că băncile în actuala lor situație, când totalul creanțelor nu pot încasa, din capital și dobânzi, decât numai câteva procente și nu pot acorda noi împrumuturi, fie ele și mai mici și pe termen scurt, nu mai îndeplinesc adevăratul lor rol social-economic și, mai mult, sunt amenințate chiar în existența lor. Am putea spune că azi băncile sunt într'o situație unică, situație care corespunde unei pasivități, care lăsată să dureze ar echivala cu sinuciderea.

Cum ar putea ieși băncile din acest greu impas? În primul rând ar fi necesar să se formeze la oamenii de bancă — înțeleg aici și personalul băncilor — un spirit nou și o concepție nouă în acest fel de comerț. De asemenea guvernarea, oamenii politici și chiar marele public ar trebui să adopte o altă mentalitate despre comerțul de bancă și despre credit în general. Spiritul rutinar și comod pe care ni l-a dat banca, care a durat până în preajma crizei, trebuie înlocuit cu un spirit mai ager, mai pătrunzător, și mai de inițiativă (a nu se confunda inițiativa cu aventura). Epoca de care pare că ne îndepărtăm a imprimat în sufletul uman mult exclusivism, optimism exagerat, grijă numai de prezent, dispreț pentru trecutul de tradiții frumoase și solide și în fine ignorarea viitorului. Nu trebuie să uităm că la baza operelor mari stă idealismul și străduința. De curând răsfoind o carte*) mi-am reamintit, de sbuciumul și activitatea prodigioasă desfășurată între 1870—1872 de neuitatul inițiator și animator pe tărâmul economic din Ardeal și celelalte provincii de aici, Visarion Roman, fondatorul institutului de credit și de economii „Albina” din Sibiu. Dacă n'ar fi fost acest spirit activ și stăruitor, om providențial, cine știe cu cât ar fi întârziat dezvoltarea vieții economice a Românilor și cine știe ce orientare ar fi putut lua aceasta.

Sistemul bancar din țara noastră — înțeleg numai băncile care au capital național — se poate

*) Dr. Vasile Bologa: Cuvântări ocazionale. — Pa-negiriei și comemorări.

reface prin: a) reorganizare generală și grupare pornite din inițiativa însăși a băncilor și b) ajutor din partea institutului de emisiune, respectiv dela Stat.

Acum vreo cinci ani am arătat în această revistă că o concentrare a tuturor băncilor locale și regionale din provinciile noi de peste Carpați ar fi fost necesară încă din 1918—1920, aceasta spre binele tuturor băncilor și în special a celor mai mici. În situația de azi am putea spune că numai printr'o concentrare aceste bănci mici ar putea fi salvate.

Băncile din întreaga țară s'ar putea grupa pe provincii sau în grupe privind alte interese comune, păstrând însă o strânsă legătură între ele. În fiecare grupă ar trebui apoi să se reducă la minimum numărul de bănci, prin fuzionări cu alte mai mari. Firește că băncile mai mici în fața primejdiei vor trebui să consimtă la sacrificii. Credem că pentru împrejurările de azi sistemul rețelei de sucursale e mai bun decât cel al băncilor locale. Acesta ar fi și în avantajul clientelei și în general în avantajul întregii economii naționale. Nu-i locul aici să insistăm asupra acestui sistem. Presupunem că o bancă mare în care ar trebui să se contopească altele mai mici, ar obiecta, că i s'ar cere prea mult să suporte spesele de regie, necorespunzător de mari, în raport cu rentabilitatea unei sucursale noi, provenind dintr'o bancă locală, care deși veche și cunoscută, e totuși într'o situație prea precară ca să poată fi admisă să fuzioneze. Știm însă că băncile mari au în portofoliul lor multe cambii cu girul acestor fel de bănci, care acum nu mai prezintă o prea mare garanție, așa că indirect banca mare intră în legături de afaceri cu debitorii acestora. Ori acești debitori, mai ales în prezent, trebuie supravegheați. Prin sistemul sucursalelor debitorii, cari beneficiază în acest caz de o dobândă mai redusă, pot fi supravegheați mai de aproape. O problemă care actualmente preocupă mult pe toți bancherii, s'ar putea spune că și pentru viitor, e tocmai cunoașterea cât mai temeinică a solicitatorilor de credite și supravegherea debitorilor. În această privință azi avem posibilități reduse. Multe bănci au căzut în deconfitură tocmai pentru că nu și-au cunoscut în deajuns clienții. Dar cheltuielile de regie despre cari am amintit mai sus, se pot reduce mult prin organizare. Se găsească apoi mijloace să se facă în așa fel, ca într'o locali-

tate — fiecare dintre noi cunoaştem astfel de localităţi — unde la o populaţiune de 4000—5000 locuitori sunt câte trei sau chiar patru bănci mici locale, bineînţeles toate cu întreg aparatul lor administrativ, cari îşi fac o concurenţă înversunată şi se ponegrec reciproc, acolo unde ajung să solicite un credit, zic să se facă aşa fel să rămână numai una singură, respectiv o sucursală a unei bănci tari, sucursală, care destigur că va acoperi spesele de regie şi va da şi beneficii.

Dar înţelegerea şi economia pot merge mai departe. Să luăm un exemplu: toate băncile româneşti (să zicem cele din grupul „Solidaritatea”) cari mai toate sunt înfiinţate înainte de 1914, ar forma o singură instituţie. — Această singură instituţie — judecând după caracterul pe care îl au acum toate aceste bănci — ar face parte din categoria băncilor de depozite şi ar putea încheia un acord cu actualele bănci din Ardeal cari se ocupă cu finanţarea industriei, ca acestea să se contopească la rândul lor într-o singură instituţie, care să-şi limiteze depunerile şi să formeze o societate de finanţare, o bancă de afaceri. Mai mult, concurenţa s'ar evita şi în cazul când s'ar putea ajunge la o înţelegere, ca în afară de trei patru oraşe mari industriale, băncile din capitala ţării să renunţe la sucursalele lor din regiunile ţării — sau să le schimbe caracterul în ceea ce priveşte afacerile. — S'ar realiza astfel o raţionalizare în comerţul de bancă. Cam ce rost ar avea într'un orăşel, fie el şi capitală de judeţ, cu 6000—7000 de locuitori, sucursala unei bănci din Bucureşti, concurând o bancă locală cu vechime de 30—40 de ani? printre o raţionalizare în felul celei expuse în linii generale de noi, comerţul de bancă nu poate ieşi decât întărit şi nu se vor mai putea crea uşor instituţii de credit parazitare, care depreciază acest fel de comerţ şi expune în general creditul.

Dar să presupunem că nu s'ar putea realiza o concentrare în domeniul bancar sau că s'ar realiza numai o concentrare parţială, fiecare fiind să rămână independent. Trebuie să afirmăm că azi o independenţă chiar relativă e greu de păstrat, fireşte atunci când ne gândim să trecem peste dificultăţile actuale şi când nu ne conducem după indemnul fanteziei sau după veleităţi de ortec ordin. Dacă ideia concentrării nu-i realizabilă, atunci trebuie găsită posibilitatea unei cooperări mai strânse între bănci. Această coope-

raţie pentru a-şi da roadele cât mai de vreme, trebuie să fie sintetizată într'o nouă şi puternică instituţie care să facă legătura permanentă între membrele acelui grup bancar pe deoparte şi între acestea şi institutul de emisiune sau Stat, pe de altă parte. Reescontul care ar fi dirijat prin această instituţie, ar putea fi mai uşor dobândit şi în sumă cu mult mai mare.

Să luăm acum şi ipoteza, că băncile unui grup n'ar avea nici o posibilitate de ajutor din afară (emisiune nouă pentru sporirea capitalului, depuneri noi sau reescont). Şi în acest caz fără cooperare nu se poate face nimic. Încercarea pe care ar face-o fiecare bancă prin emisiunea de acţiuni de prioritate, ar da greş. Ideea aceasta s'a încercat sau mai bine zis, s'a studiat de aproape şi sondat terenul, fără însă să se întrezărească vre-o şansă de reuşită. Nu ne putem astfel gândi decât la fondarea unei bănci a tuturor băncilor, concepută aşa după cum sunt împrejurările de azi. Fiecare bancă face apel la acţionarii săi şi la alte persoane de cercul lor de activitate. Bani sunt mulţi, chiar miliarde, în lăzi şi o fărâma de încredere tot va fi mai rămasă să se adune ceva fonduri pentru capitalul iniţial. Totul depinde de oamenii, cari vor lua iniţiativa. Poate că tot Sibiului e dat să joace încă odată rolul dela 1872. O repunere în mişcare a mecanismului bancar, pe lângă că va ameliora situaţia actuală a băncilor, dar va aduce cu sine desmorţirea vieţii economice a unei întregi provincii şi revenirea încrederii.

I. N. B.

In depozit:

Aristide Blank: Economice şi literare 2 vol. Lei 100.—

Din Prefaţă: ...Public deci aceste pagini cu o ultimă — e drept foarte mică — speranţă că cel puţin acum, conducătorii noştri, secondaţi de o elită a gândirii şi de masa cea mare, în care, poate, tot n'a adormit instinctul de conservare, să primească şi să realizeze directivele şi sugestiile din paginile ce urmează....

Const. G. Demetrescu: Teoria şi practica Bancară
Vol. I. Lei 250.

Din conţinut: Creierea—Organizarea—Operaţiunile—
Technica—Politica şi contabilitatea băncilor :—:—:

Tipografia—Librăria—Compactoria
„DACIA TRAIANA“ s. p. a., Sibiu.
Telef. 168. — Piaţa Unirii 7. — Telef. 168.

„ANDREIANA“
institut de credit și economii s. p. a., Rășinari, (județul Sibiu).

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Andreiana”, invită în virtutea §-ului 19 din statutele societății la

a XXII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea *Miercuri, în 31 Maiu 1933, la orele 4 p. m.*, în localul „Căminului Cultural” din Rășinari.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul general al Consiliului de administrație, Bilanțul, Contul Profit și Pierdere pe 1932 și Raportul cenzorilor;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori;
4. Distribuirea profitului net;
5. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1933;
6. Alegerea întregului Comitet de cenzori pe o durată de 3 ani;
7. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari voesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în conformitate cu §-ul 21 din statutele societății, trebuie să depună acțiunile, titlurile provizorii și procurile la cassa societății până *Duminecă, 28 Maiu 1933, orele 6 p. m.*

Rășinari, la 7 Maiu 1933.

Consiliul de administrație.

Activ.	Bilanț la 31 Decembrie 1932.				Pasiv.
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numerar	2.040	—	Capital societar	3.000.000	—
Disponibil la bănci	1.066	—	Fond general de rezervă statutar	606.130	—
Imprumuturi cambiale	6.461.991	—	Fond special de rezervă	222.000	—
„ ipotecare	7.679.689	—	Fond pentru creanțe dubioase	400.000	—
„ Obligațiuni	2.635.390	—	Fond pensiuni	140.000	—
Imp. Mica Industrie	325.000	—	Fond cultural	77.915	—
			Fond edificare	62.155	15
			Depuneri	11.941.594	05
			Dividendă neridicată	21.865	70
			Reescont B. N. R.	283.000	—
			Giruri, Credit Industr.	325.000	—
			Profit reportat din 1931	83.886	10
			Profit anul 1932	4.630	—
	17.168.176	—		88.516	10
				17.168.176	—

Debit.	Contul Profit și Pierdere				Credit.
	Lei	b.		Lei	b.
Dobânzi de reescont	44.046	—	Profit reportat din 1931	83.886	10
Impozite	24.484	—	Dobânzi și proviziuni	150.553	—
Spese administrative	5.393	—			
Salare	62.000	—			
Chirie, luminat, încălzit	10.000	—			
Profit reportat din 1931	83.886	—			
Profit din 1932	4.630	—			
	234.439	10		234.439	10

Rășinari, la 31 Decembrie 1932.

Pentru contabilitate: ss. **B. Er. Dancășiu.**

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. **M. Lungu**, președ. ss. **Dr. I. Bucur**, director. ss. **Eugen Grăciun**. ss. **Iacob Izdrailă**. ss. **E. Cioran**.
 ss. **Iacob Ciuceanu**. ss. **Eremie Dancășiu**. ss. **Petru Bratu**. ss. **P. N. Videighin**.

Subsemnatul Comitet, am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

ss. **E. Dancășiu**, președ. ss. **Valer Prta**. ss. **Șerban Neuş**, sen. ss. **Coman Bratu**.
 ss. **Emilian S. Dancășiu**. ss. **Ioan M. Lungu**.

„FRĂȚIETATEA“, inst. de credit și econ. s. a. în Sadu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Frățietatea“ societate pe acții, sunt prin aceasta invitați la

a XXII-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în Sadu, în casele institutului, la 29 Mai 1933, la orele 3 p. m., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație, Bilanțul și Contul Profit și Pierdere pe anul 1932 și Raportul Comitetului de censored;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de censored;
4. Intregirea Consiliului de Administrație și al Comitetului de censored;
5. Eventuale propuneri;

Direcțiunea.

NB. Domnii acționari cari doresc a lua parte la adunare în persoană sau prin plenipotenți, sunt poțiti conform art. 20 din statute, a-și depune acțiile și documentele de plenipotențiere cu o zi cel puțin înainte de adunarea generală la casa institutului până la ora 6 p. m.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1932.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Casa în numerar	29.381	80	Capital	250.000	—
Cambii	949.749	—	Fondul general de rezervă	6.818	40
Imprumuturi pe obligațiuni	517.394	—	Fondul cultural	3.808	58
Imprumuturi ipotecare	169.311	50	Rezerve pentru creanțe dubioase	15.000	—
Edificiul institutului	125.000	—	Depuneri spre fructificare	1.466.652	90
Efecte publice și acțiuni div.	7.800	—	Reescont la „Albina“	220.460	—
Mobilier	2.000	—	Impozite	12.580	—
Pierdere	180.000	—	Dividendă neridicată	3.716	42
			Tantiemă	1.600	—
	1.980.636	30		1.980.636	30

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1932.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Imprumuturi pe obligațiuni	180.000	—	Dobânzi și alte venituri	46.060	50
Interese de reescont	4.480	—	Pierdere	180.000	—
Impozite	12.580	—			
Spese administrative: imprimate, registre, porto, luminat, încălzit, etc.	29.000	50			
	226.060	50		226.060	50

S a d u, la 31 Decemvrie 1932.

Pentru contabilitate: **Vasile Timofte**, contabil la banca „Albina“ Sibiu.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

D. Bunea, m. p., președinte.

C. Dăneăneș, m. p.

Ionel Bunea, m. p.

Dumitru Botărel, m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele institutului.

S a d u, la 15 Maiu 1933.

COMITETUL DE CENSORI:

Dimătrie D. Bunea m. p.

Ioan Dragomir m. p.

Ghedeon Henteș m. p.

„Sălăgeana“, institut de credit și economii în Jibou.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Sălăgeana“, societate pe acții cu sediul în Jibou, se invită la a

XXXV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Jibou, localul institutului, în 15 Iunie 1933 (Joia) cu începerea la ora 10 din zi, pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constituirea biroului conform §-ului 25 din statute;*
2. *Raportul anual al Consiliului de administrație, Raportul Comitetului de censored, stabilirea Bilanțului anual și votarea absolutului;*
3. *Complectarea Consiliului de administrație, prin alegerea a 1 membru cu mandat pe 1 an, în locul vacant;*
4. *Fixarea speselor de călătorie pentru membrii externi și a marcelor de prezență;*
5. *Propuneri, conform §-ului 32 din statute.*

Pentru cazul, ca pe ziua de 15 Iunie 1933 nu s'ar prezenta numărul corespunzător de acționari, a 35-a adunare generală ordinară, conform §-ului 26 din statute, se va ține pe lângă aceiași ordine de zi în 22 Iunie 1933.

Se atrage atențiunea d-lor acționari asupra următoarelor:

La adunarea generală pot participa cu drept de vot numai acționarii, cari cu 24 ore înainte de începerea adunării, și-au depus acțiile la cassa institutului nostru, sau la cassa unuia din institutele membre la „Solidaritatea“.

Jibou, din ședința plenară ținută la 5 Maiu 1933.

consiliul de administrație.

Active.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1932		Pasive.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa numerar	9.163	08	Capital social	4.000.000	—
Banca Națională	20.120	—	Fond rezervă	800.000	—
Imprumuturi pe Cambii	18.911.642	50	Fond pensii	401.350	—
„ hipotecare	4.205.252	87	Fond pierderi	806.852	89
Efecte publice și acții	187.813	—	Băncii	618.320	—
Casele Institutului	589.177	27	Depuneri spre fructificare	9.718.123	39
Diverse conturi debitoare	117.651	26	Depozite de cassa	268.076	71
Mobilier	1	—	Reescont	7.156.330	—
Pierdere	193.576	34	Dividendă neridicată	55.888	33
			Impozite restante	409.456	—
	24.234.397	32		24.234.397	32

Debit.		Profit și Pierdere		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Dobânzi la depuneri	39	84	Dobânzi, comisioane etc.	466.678	—
„ „ reescont	105.607	50	Chirii	74.278	—
Impozite	432.107	—	Venitul efectelor	16.569	—
Salarii	162.400	—	Pierdere	193.576	34
Cheltueli generale	43.487	—			
Conversiunea (red. conf. legii)	7.460	—			
	751.101	34		751.101	34

Jibou, la 31 Decembrie 1932.

Dr. Gheorghe Pop m. p.,
președintele Consiliului de administrație.

Silvia Lazar m. p.,
cassier.

Antoni Pop m. p.,
contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Teofil Dragomir m. p., vice-președinte.
Simeon Meciu m. p.

Mihail Pop m. p.
Valer Groza m. p.

Dr. Valer Aneean m. p.
Alexandru Comșa m. p.

Subsemnații Censori am examinat Conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Jibou, la 1 Maiu 1933.

Laurențiu Sima m. p. **Teodor Bohăției** m. p., președ. **Valer Chircioaș** m. p., expert-contabil, revizor-expert la „Solidaritatea“.
Iosif Orga m. p., director de bancă, expert-contabil, revizor-expert la „Solidaritatea“.

„PLUGARIUL“

inst. de credit și economii, soc. pe acții în Săcădate.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului „Plugariul“ din Săcădate, se convoacă prin aceasta la

adunarea generală ordinară,

care se va ține în 5 Iunie (a doua zi de Rusali) 1933, la 4 ore p. m., în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Direcțiunii și al Consiliului de cenzori referitor la gestiunea anului 1932;
3. Alegerea Direcțiunii;
4. Alegerea Consiliului de cenzori;
5. Alegerea președintelui;
6. Eventual alte propuneri insinuate la direcțiune.

Săcădate, la 7 Maiu 1933.

Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1932.

Activ.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1932.		Pasiv.		
	Lei	b.			
Casa în numerar	677	—	Capital social	100.000	—
Imprumuturi	765.201	—	Fond de rezervă	32.792	—
Efecte	2.500	—	Fond special de rezervă	5.310	—
Mobilier	100	—	Fond de binefaceri	1.169	—
Interese transitorii	24.750	—	Depuneri spre fructificare	626.112	—
Pierdere	11.751	—	Diverși creditori	6.610	—
			Dividende neridicate	6.080	—
			Impozite restante	15.386	—
			Salare și spese neachitate	11.520	—
				804.979	—
				804.979	—

Contul Profit și Pierderi

Activa.	Contul Profit și Pierderi		Pasiva.		
	Lei	b.			
Cheltuieli de administrație	4.910	—	Profit transpus	274	—
Salare	7.000	—	Interese	15.311	—
Impozite	15.386	—	Pierdere	11.296	—
				27.296	—
				27.296	—

Săcădate, la 31 Decembrie 1932.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Toma Manara m. p., președ.
Ioachim Moisin m. p.

Ioan Iordachie m. p.
Ioan Petea m. p.

Ioan Stanciu m. p.
Ilie Maesin m. p.

Subsemnatul Comitet de cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele.

Săcădate, la 7 Maiu 1933.

I. Petrișor m. p.

Cost. Stefan m. p.

Ioan Berghia m. p.

Ioan Roman m. p.

„COMERȚUL LEMNULUI“, s. a. Cluj.

„COMERȚUL LEMNULUI“, s. a., Cluj

Invită

pe acționari la

a VIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în localul societății din Cluj (Piața Mihai Viteazul 39, etaj I), în ziua de 7 Iunie 1933, la ora 11^{1/2} a. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constituirea adunării generale;*
2. *Raportul Consiliului de administrație despre gestiunea anului 1932;*
3. *Raportul Comitetului de censored;*
4. *Bilanțul anual și hotărârea asupra beneficiului net;*
5. *Descărcarea Consiliului de administrație și Comitetului de censored pentru gestiunea anului 1932;*
6. *Hotărâre asupra majorării capitalului societății la 2.500.000— Lei prin o nouă emisiune de 1.500.000 Lei;*
7. *Fixarea mărcilor de prezență.*

Acțiunile sunt a se depune la biroul societății noastre din Cluj, conform art. 13 din statute.

Consiliul de administrație.

Activa.		Bilanțul general la 31 Decembrie 1932.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Casa	52.831	-	Capital	1.000.000	-
Efecte de primit	649.442	-	Fond pentru creanțe dubioase	60.000	-
Acțiuni	13.571.064	-	Efecte de plată	20.856.500	-
Conturi curente debitoare și diverși debitori	8.685.864	-	Conturi curente creditoare	3.846.151	-
Materiale în depozite	2.525.653	-	Profit curat	2.203	-
Vehicule	170.000	-			
Amortizare	20.000	-			
Șoproane și remize	138.732	-			
Amortizare	8.732	-			
	25.764.854	-		25.764.854	-

Cont de ordine.

	Lei	b.		Lei	b.
Ipoteci și garanții	300.000	-	Deponenți de ipoteci și garanții	300.000	-
	300.000	-		300.000	-

Cheltuieli		Contul Profit și Pierdere.		Venite.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli generale	580.995	-	Venitul depozitelor	310.228	-
Impozite	29.879	-	Venitul din proviziuni	297.768	-
Dobânzi	50.228	-	Venituri diverse	95.567	-
Amortizări	28.732	-			
Creanțe dubioase	11.526	-			
Profit net	2.203	-			
	703.563	-		703.563	-

Consiliul de administrație.
Comitetul de censored.

Pentru contabilitate:
(ss) Dr. Ioan Popa
director, expert contabil.

„Intreprinderile Forestiere Române“, S. A. Cluj.

„Intreprinderile Forestiere Române“ S. A. Cluj.

Invită

pe acționari la

a XIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în localul societății din Cluj (Piața Mihai Viteazul 39, etaj I), în ziua de 7 Iunie 1933, la ora 10 a. m., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constituirea adunării generale;*
2. *Raportul Consiliului de Administrație despre gestiunea anului 1932;*
3. *Raportul Comitetului de Censori;*
4. *Hotărârea asupra bilanțului anului 1932;*
5. *Descărcarea Consiliului de Administrație și Comitetului de Censori pentru gestiunea anului 1932;*
6. *Alegerea Consiliului de Administrație pe un period de 5 ani;*
7. *Fixarea mărcilor de prezență.*

Se atrage atenția domnilor acționari asupra art. 10 din statute, care dispune, ca acțiunile să fie depuse cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Acțiunile se pot depune la Casieria societății noastre din Cluj.

Intrucât la data fixată nu s'ar putea constitui adunarea generală conform art. 14 din statute, nefiind depus numărul de acții cerute, Consiliul convoacă conform art. 15 din statute, adunarea generală pe ziua de 15 Iunie 1933, ora 10 a. m., în localul societății, cu aceeași ordine de zi.

Consiliul de administrație.

Active.		Bilanț General la 31 Decembrie 1932.		Pasive.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa	578.145	—	Capital	26.000.000	—
Efecte de primit	22.737.066	—	Fond de rezervă	13.138	—
Efecte publice	1.032.794	—	Fond de asigurare	246.464	—
Acțiuni și participațiuni	1.068.540	—	Fond de rezervă pentru creanțe dubioase	1.500.000	—
Avansuri pentru lucrări de pădure și div. debitori	1.509.884	—	Efecte de plată	8.470.000	—
Conturi curente debitoare	5.905.890	—	Conturi curente creditoare	3.328.014	—
Material lemnos fasonat	16.180.833	—	Diverși creditori	2.881.355	—
Materiale tehnice în magazii	324.071	—	Imprumuturi de Stat	37.806.500	—
Alimente pentru muncitori	308.232	—			
Păduri în picioare	6.500.000	—			
<i>Investițiuni:</i>					
Fabrica de cherestea	8.800.000	—			
Linii ferate industriale	8.000.000	—			
Material rulant, mașini, materiale tehnice	7.250.000	—			
Edificii, colonii pentru muncitori, magazii, remize	725.000	—			
Vite și vehicule	100.000	—			
	24.875.000	—			
Amortizare 1932	774.985	—			
Mobilier		1			
	80.245.471	—		80.245.471	—

Conturi de ordine

	Lei	b.		Lei	b.
Debitori de efecte în gaj	3.770.000	—	Efecte în gaj	3.770.000	—
Debitori prin gir	4.000.000	—	Angajamente prin gir	4.000.000	—
Depozite libere	386.650	—	Deponenți de depozite libere	386.650	—
Ipoteci, gajuri garanții	16.104.007	—	Deponenți de ipoteci, gajuri, garanții	16.104.007	—
Debitori de garanții	3.420.000	—	Creditori de garanții	3.420.000	—
	27.680.657	—		27.680.657	—

Cheltuieli

Contul Profit și Pierdere

Venituri

	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli generale	621.955	—	Venit din material lemnos și diverse venituri	4.277.660	—
Salarii	1.054.500	—			
Dobânzi	782.503	—			
Impozite	239.003	—			
Cotizații la Casa Cercuală	259.019	—			
Premii de asigurare contra focului	545.695	—			
Amortizare la investiții	774.985	—			
	4.277.660	—		4.277.660	—

Consiliul de administrație.
Comitetul de censori.

Pentru contabilitate:
(ss) Dr. Ioan Popa,
director, expert-contabil.